

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1801

[Total No. of Pages : 4

[6544]-21

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C11 : Foundations of Library & Information Science
(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words.

[15]

State the laws of library science and explain the fifth law of library science.

OR

Explain the type of data and point out the differences between data and information.

Q2) Write answer in 100 words.

[10]

Explain the flow of informator.

OR

Explain the role of library in the development of society.

Q3) Write answer in 100 words.

[10]

Explain the salient features of Maharashtra State Public Libraries Act 1967.

OR

Explain the needs and advantages of resource sharing.

P.T.O.

Q4) Write answer in 50 words (any three)

[15]

- a) Functions and services of college libraries
- b) Delivery of book and newspaper act.
- c) Ethics in librarianship
- d) A.L.A.
- e) Objectives of national libraries.

Total No. of Questions : 4]

PE-1801

[6544]-21

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C11 : Foundations of Library & Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

ग्रंथालयशास्त्राचे नियम नमूद करा आणि पाचवा नियम स्पष्ट करा.

किंवा

डेटा चे निरनिराळे प्रकार सांगा आणि डेटा व माहिती या मधील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

माहितीचा प्रवाह स्पष्ट करा.

किंवा

सामाजिक विकासात ग्रंथालयाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय अधिनियम 1967. ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

साधनाच्या वाटणीचे फायदे व गरज स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) महाविद्यालयीन ग्रंथालयांची कार्ये व सेवा
- ब) ग्रंथ व वृत्तपत्र वितरण कायदा
- क) ग्रंथपालनातील निती मत्ता
- ड) ए.एल.ए.
- इ) राष्ट्रीय ग्रंथालयांची ध्येये

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1802

[Total No. of Pages : 4

[6544]-22

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words : **[15]**

- a) What is book selection? Explain any two theoreis of book selection.

OR

- b) What is library budget? Describe various kinds of budget.

Q2) Write answer in 100 words : **[10]**

- a) Explain in brief principles of scientific management.

OR

- b) State features of Annual Report.

Q3) Write answer in 100 words : **[10]**

- a) Explain the qualities of a good manager.

OR

- b) State and justify various columns in an Accession Register.

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any three) :

[15]

- a) Sources of acquisition of books.
- b) Ethics of shelving.
- c) Green library building.
- d) Purpose of annual report.
- e) Weeding of books.

Total No. of Questions : 4]

PE-1802

[6544]-22

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा.

[15]

अ) ग्रंथ निवड म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथ निवडीच्या कोणतेही दोन सिद्धांत स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय अर्थ संकल्प म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) शास्त्रीय व्यवस्थापनाची सूत्रे थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वार्षिक अहवालाची वैशिष्ट्ये नमूद करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) चांगल्या व्यवस्थापकाचे गुण स्पष्ट करा.

किंवा

ब) दाखल नोंद वहीमध्ये कोणते रकाने असावेत ते सांगून त्यांची आवश्यकता स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा (कोणतेही तीन) :

[15]

- अ) पुस्तके उपार्जित करण्याचे स्रोत.
- ब) ग्रंथ मांडणीची नैतिकता.
- क) हिरवे ग्रंथालय इमारत.
- ड) वार्षिक अहवालाचे उद्दिष्ट.
- इ) पुस्तके बाद करणे.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1803

[Total No. of Pages : 4

[6544]-23

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems and Services
(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in detail with 300 words. **[15]**

- a) Define Documentation. Discuss various types of Documentation services.

OR

- b) Define Information Systems. Discuss AGRIS in detail.

Q2) Answer in detail with 100 words. **[10]**

- a) Define Reference service. Discuss types of reference service.

OR

- b) What is meant by Electronic sources. Write down its evaluation criteria.

Q3) Answer in detail with 100 words. **[10]**

- a) Describe qualities of Reference Librarian.

OR

- b) Write in detail Non-Documentary sources with examples.

P.T.O.

Q4) Write short notes in 50 words (any three) :

[15]

- a) Referral Service
- b) Difference between Text book and Reference book
- c) Knowledge Management
- d) Web Portals
- e) Tertiary sources

Total No. of Questions : 4]

PE-1803

[6544]-23

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) प्रलेखन ची व्याख्या लिहून प्रलेखनाच्या अनेक प्रकारांबद्दल चर्चा करा.

किंवा

ब) माहिती प्रणाली (Information Systems) ची व्याख्या लिहा. AGRIS या माहिती प्रणालीची विस्तृत चर्चा करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संदर्भ सेवेची व्याख्या लिहा. संदर्भ सेवेच्या प्रकारांची चर्चा करा.

किंवा

ब) इलेक्ट्रॉनिक स्रोत म्हणजे काय? त्याच्या मूल्यमापनाच्या निकषाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संदर्भ ग्रंथपालाच्या गुणांचे वर्णन करा.

किंवा

ब) अमुद्रित (Non-Documentary) स्रोतांबद्दल उदाहरणांसहित विस्तृत माहिती लिहा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत टिपा लिहा (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) रेफरल सेवा (Referral Service)
- ब) पाठ्यपुस्तक आणि संदर्भ पुस्तक यातील फरक
- क) ज्ञान व्यवस्थापन (Knowledge Management)
- ड) वेब पोर्टल (Web Portals)
- इ) तृतीय स्रोत

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1804

[Total No. of Pages : 4

[6544]-24

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organization : Classification Theory
(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer in 300 words.

[15]

- a) Explain the universe of knowledge as mapped in DDC.

OR

- b) Explain with examples the use of seven tables in DDC.

Q2) Write answer in 100 words.

[10]

- a) Define 'Classification'. What are the advantages of classification in day to day life?

OR

- b) Describe in detail various modes of formation of subjects.

Q3) Write answer in 100 words.

[10]

- a) What are the different types of phase relations? Give example of each type.

OR

- b) Write the contribution of CRG & FID-CR in classification research.

P.T.O.

Q4) Write short notes on (Any Three)

[15]

- a) Fundamental category 'Personality'.
- b) Brief biography of Melvil Dewey
- c) Relative Index
- d) Rounds and levels
- e) Pure notation

Total No. of Questions : 4]

PE-1804

[6544]-24

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organization : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) दशांश वर्गीकरण पद्धतीमधील ज्ञान विश्वाच्या रचने विषयी स्पष्टीकरण लिहा.

किंवा

ब) दशांश वर्गीकरण पद्धतीतील सात सातव्यांचा वापर उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) वर्गीकरणाची व्याख्या द्या व दररोजच्या जीवनात वर्गीकरणाचे फायदे सांगा.

किंवा

ब) विषय निर्मितीच्या विविध प्रकारचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) प्रावस्था संबंधाचे विविध प्रकार उदाहरणांसह लिहा.

किंवा

ब) सी.आर.जी व एफ.आय.डी.-सी.आर या संस्थांचे ग्रंथ वर्गीकरणातील योगदान लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) मूलभूत पैलू 'व्यक्तित्व'
- ब) मेलविल ड्युई यांचे संक्षिप्त चरित्र
- क) सापेक्ष निर्देश
- ड) फेरे आणि पातळ्या
- इ) शुद्ध चिन्हांकन

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1805

[Total No. of Pages : 4

[6544]-25

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organization : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write answer in 300 words : [15]

- a) Explain different parts of the document.

OR

- b) Explain the procedure of choice and rendering of heading for personal author and corporate author in AACR 2.

Q2) Write answer in 100 words : [10]

- a) Explain the different types of bibliography.

OR

- b) Give the advantages of card form and book form of catalogue.

Q3) Write answer in 100 words : [10]

- a) Explain the techniques in deriving subject heading.

OR

- b) Explain the functions of union catalogue.

P.T.O.

Q4) Write answer in 50 words (Any Three) :

[15]

- a) Accession register.
- b) Added entries.
- c) Dublin core.
- d) Bibliographic standard.
- e) Alphabetico - Classed Catalogue.

Total No. of Questions : 4]

PE-1805

[6544]-25

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organization : Cataloguing Theory
(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) ग्रंथाचे निरनिराळे भाग स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ए. ए. सी. आर. 2 मधील ग्रंथकार व समाप्ती ग्रंथकार यांच्या नोंदीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) ग्रंथसूचीचे निरनिराळे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) पत्ररूप तालिका आणि ग्रंथरूप तालिका यांचे फायदे द्या.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) विषय शीर्षक निवडण्याची तंत्रे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संघ तालिकेची कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा 50 शब्दांत (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) दाखल नोंद वही.
- ब) पूरक नोंदी.
- क) डब्लीन कोअर.
- ड) सूचीची प्रमाणे.
- इ) अनुवर्ण वर्गीकृत तालिका.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1806

[Total No. of Pages : 4

[6544]-26

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words :

[15]

- a) Define School Library. Discuss objectives and functions of School Library.

OR

- b) What is meant by Media Library? Describe users and services of Media Library.

Q2) Answer in 100 words :

[10]

- a) Give importance of reading in Children's Life.

OR

- b) Discuss acquisition procedure in School Library.

Q3) Answer in 100 words :

[10]

- a) State functions of Children's section in public library.

OR

- b) Write a note on Reader's Advisory service.

P.T.O.

Q4) Write Short Notes in 50 words (Any three) :

[15]

- a) Library Hour in School.
- b) Read aloud service.
- c) Graphical Novel.
- d) Magazine collection in School Library.
- e) Weeding procedure in School Library.

Total No. of Questions : 4]

PE-1806

[6544]-26

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा : [15]

अ) शालेय ग्रंथालयाची व्याख्या द्या. शालेय ग्रंथालयाचे उद्देश आणि कार्य यांची चर्चा करा.

किंवा

ब) मिडीया ग्रंथालय म्हणजे काय? मिडीया ग्रंथालयाचे उपभोक्ता आणि सेवा यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा : [10]

अ) मुलांच्या जीवनातील वाचनाचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) शालेय ग्रंथालयातील उपार्जित प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा : [10]

अ) सार्वजनिक ग्रंथालयातील मुलांच्या विभागाची कार्ये विषद करा.

किंवा

ब) वाचक सल्लगार सेवा यावर टिप लिहा.

प्रश्न 4) प्रत्येकी 50 शब्दांत टिपा लिहा (कोणतेही तीन) :

[15]

- अ) शाळेतील ग्रंथालय तास (Library Hour)
- ब) मोठ्याने वाचा (Read aloud) सेवा
- क) ग्राफीकल कादंबरी (Graphical Novel)
- ड) ग्रंथालयातील मासिकांचा संग्रह
- इ) शालेय ग्रंथालयातील ग्रंथ बाद करण्याची प्रक्रिया

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1807

[Total No. of Pages : 4

[6544]-28

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C23 : Basics of Information and Communication
Technology

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words.

[15]

- a) What is computer Network? Explain various topologies of Network.

OR

- b) Discuss planning and Implementation of Library Automation.

Q2) Answer in detail with 100 words.

[10]

- a) Define Retrospective conversion. Explain its need.

OR

- b) What is operating system? Discuss functions of Operating system.

Q3) Answer in 100 words.

[10]

- a) Write a note on Generations of computer.

OR

- b) Difference between LAN and WAN.

P.T.O.

Q4) Write Short Notes in 50 words (any three)

[15]

- a) Command line Interpreter
- b) Network security
- c) HTML and XML
- d) Define Library Software
- e) Features of MS Office

Total No. of Questions : 4]

PE-1807

[6544]-28

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C23 : Basics of Information and Communication
Technology

(2020 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) संगणकीय जाळे म्हणजे काय? वेगवेगळ्या नेटवर्क टोपोलॉजी स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ग्रंथालय संगणकीकरणाचे नियोजन आणि अंमलबजावणी याबद्दल चर्चा करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) पूर्वलक्षी रूपांतरण (Retrospective conversion) याची व्याख्या लिहा आणि त्याची गरज स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ऑपरेटिंग सिस्टीम म्हणजे काय? ऑपरेटिंग सिस्टीमच्या कार्याची चर्चा करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संगणकाच्या पिढ्यांवर टिप लिहा.

किंवा

ब) लॅन आणि वॅन यातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) कमांड लाईन इंटरप्रीटर (Command line Interpreter)
- ब) नेटवर्क सुरक्षा (Network security)
- क) एच टी एम एल आणि एक्स एम एल (HTML and XML)
- ड) लायब्ररी सॉफ्टवेअर ची व्याख्या
- इ) MS Office ची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-1808

[Total No. of Pages : 4

[6544]-29

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-GE:1 Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words.

[15]

- a) Explain different types of skills necessary for the librarianship profession.

OR

- b) Explain different components of communication skills.

Q2) Answer in 100 words.

[10]

- a) Explain importance of SWOC for analysing self.

OR

- b) Explain 5 R of notes making.

Q3) Answer in 100 words.

[10]

- a) How to improve speaking skills?

OR

- b) Explain different barriers in time management skills.

P.T.O.

Q4) Write Short Notes in 50 words (any three)

[15]

- a) Resume
- b) Group discussion skills
- c) Presentation techniques
- d) Writing skills
- e) Interpersonal Relationship

Total No. of Questions : 4]

PE-1808

[6544]-29

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-GE:1 Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) ग्रंथपालनामध्ये आवश्यक असलेले निरनिराळ्या प्रकारचे कौशल्य स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संप्रेषण कौशल्याचे निरनिराळे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) स्वतःच्या विश्लेषणासाठी SWOC चे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) नोंदी तयार करण्यासाठी पाच आर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) बोलण्याच्या कौशल्यात कशी सुधारणा करता येईल?

किंवा

ब) काल व्यवस्थापनातील निरनिराळे अडथळे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) रेझ्युम (Resume)
- ब) गटचर्चा कौशल्य
- क) सादरीकरणाचे तंत्र
- ड) लेखन कौशल्य
- इ) व्यक्तिगत संबंध

